

JOBIB

Máté 25,36: „...Börtönben voltam és felkerestetek.”

LATOR

A megvetettek pasztorációját és szociális gondozását végzők lelkeségi és módszertani lapja
Internet partnerünk a TiszaNet • http://www.tiszanet.hu/mecses_majzik/

A MÉCSES LELKISÉG LAPJA

1999 január/február

VI. évf. 1. szám

JUBILEUM 2000. A BÖRTÖNBEN

A börtönpasztorációban, a Mécses Lelkiségekben

A szeretet megalapozásához az áldozattal kell hozzákezdened.

(Saint-Exupéry)

Társaságunk életéből: **Közgyűlés 1998.**

Reggeli szentmise a szegedi Dóm altemplomában. Börtönlelkipásztorokkal koncelebrált szentmisét Gyulay Endre megyéspüspök, a Társaság elnökségi tagja.

Januári imaszándékok

3. Kérjük Urunk áldását ez új esztendőre! Enyhítse, az áldozatok, a sértettek és az elkövetők nyomorát! Erősítse mindannyiunkban a jóra vágyást és a szeretetet!

10. Imádkozzunk azért, hogy a Mennyei Atyánk megáldja a Jubileumi 2000. esztendő ez évi előkészítő programját, hogy az minél teljesebben megvalósulhasson!

17. Imádkozzunk értük és lehetőség szerint a hajléktalan, éhező, fázó embertestvéreinkért! Kérjük Urunkat, indítsa szívünket a könyörületességre!

24. Imádkozzunk a börtönpasztorációért, hogy a vállalt feladatait a szeretettel átitatott tevékenységével végezhesse!

31. Imádkozzunk a szükséges anyagi forrásokért, hogy azokat másokért felhasználhassunk!

Februári imaszándékok

7. Imádkozzunk hazánk vezetőiért, hogy eredményesen munkálkodhassanak népünk közérképének és Istenben való hitének felemeléséért is, a népjólétre törekvéssel együtt.

14. Imádkozzunk a **Jubileum 2000. a börtönökben** ez évi programjának megvalósulásáért, hogy jól felkészülhessünk a Szentév megünneplésére.

21. Imádkozzunk minden bűnösért, bűncselekményt elkövetőért, elítélteért, börtönből szabadultért, hogy a Nagyböjt idején lehetőségük legyen a bűnbánatra.

28. Imádkozzunk a megvetett emberestvéreinkért, hogy felismerjék Jézust és kövessék Őt!

Márciusi imaszándékok

7. Imádkozzunk azért, hogy minél több keresztény megismerje és gyakorolja az ökumenikus Keresztúti ájtosságot!

14. Imádkozzunk azért, hogy Jézus Krisztus szenvedéstörténetét szemlélve jobban felismerhessük mások szenvedéseit és készségesek legyünk azok enyhítésére!

21. Imádkozzunk azért, hogy az elítéltek és a börtönpasztorációt végzők Krisztusra mutató példaképeiről, a Jobb Latorról, az emléknapján (ez évben március 26-án, pénteken) minél több keresztény templomban, közösségekben, családban megemlékezzenek!

28. Imádkozzunk azért, hogy a Jobb Lator példája ösztönözzön bennünket arra, hogy a bűnös életünket beismerjük és Krisztushoz kötődjünk!

A tartalomból

Jubileum a világ börtöneiben	4
<i>Pintér Tibor:</i> A Lélek ott fúj, ahol Ő akar...	5
<i>iff. Lele József:</i> Megmaradni embernek	6
<i>Koncz Ilona:</i> „Börtönegyetem” helyett népfőiskola.	8
<i>Molnár János:</i> Kápolnaavatás Baracsán	13
<i>Böszörményi Judit:</i> Tudósítás a levelezők klubjából	14
<i>Majzik Mátyás:</i> Gondolatok a levelezőszolgálatról	15

FIGYELEM!

*Az I. Nemzetközi
Börtönpasztorációs Konferenciával
Szeged, 1999. április 8–9–10.
kapcsolatos tudnivalók.*

- Valamennyi program, az étkezések (reggelit nem biztosítunk), a szállások és a fakultatív kirándulások (a Feszty körkép megtekintése is!) ingyenes!
- A konferencián az elítéltek művészi alkotásaiból kiállítást mutatunk be a Szegedi Fegyház és Börtön díszcsarnokában.
- A jelentkezési határidő után jelentkezéseket csak kivételes esetben fogadhatunk el.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 1998-ban a személyi jövedelemadójuk 1%-át Társaságunknak nyújtották! Így Önöktől 30 700 Ft összegű támogatásban részesültünk. Ezt az összeget a központ egy havi postaköltségére fordítottuk. Tisztelettel kérjük ez évben is a támogatásukat, melyet az adószámunkra fizethetnek be:

19084121-1-06

Magyar Börtönpasztorációs Társaság

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Isten ajándékát kaptuk II. János Pál pápán, a Szentatyánkon keresztül a Jubileumi 2000. év megünneplésének elrendelésével. A 2000. év a Szentháromság és az Üdvözülés éve. Az üdvözülés örömhíre valamennyi embertestvérünknek szól. A bűncselekményeket elkövetett és a börtönben büntetésüket töltő testvéreinknek is! Ezt kívánja tudatosítani Szentatyánk valamennyiünkben: keresztényben, pogányban, a törvényeket betartókban és azokat megszegőkben, egyaránt. Ezért rendelte el a jubileumi esztendő megünneplésével párhuzamosan, vele összekapcsolva a Szent Év megünneplését (és arra való felkészülést) a börtönökben élők, a veük foglalkozók, a börtönpasztoráció számára is. A felkészülésnek, a jubileumi rendezvényeknek tudatosítani kell az elítéltekkel (de a társadalom egészével is), hogy Isten szereti őket, a keresztben értük is meghalt, és számít rájuk az országában is. Az örök boldog élet, az üdvözülés számukra is nyitott lehetőség. Csak élniük kell ezzel a lehetőséggel. A bűnös voltuk felismerésével, a megbánásukkal és a lehetőségük szerinti jóvátétellel! Azaz, az Istenhez való fordulással. A tékozló fiú példájának követésével. A Jobb Lator példájának követésével... Ugyanakkor a keresztény emberek számára, a keresztény és főleg a katolikus közösségek, gyülekezetek számára lehetőség és feladat is annak a tudatosítása, hogy a megvetett emberek is Jézuson keresztül testvérek, akiket szeretnünk kötelességünk. Tudatosítani kell saját magunkban és a környezetünkben, hogy a megvetett, bűnös, sőt bűnöző emberekért is felelősséget tartozunk. A felelősségünk a javunkat is szolgálja, hiszen a bűnösökért való imával, a feléjük szálló megbocsájtó, őket is elfogadó szeretetünkkel, lelket melegítő gondolatainkkal nem csak az ő üdvüket segítjük, de saját személyiségünk is nemesedik...

A jubileumi rendezvényeket használjuk fel arra, hogy minél több emberben oldjuk az előítéleteket, az előítéletek okozta görcseinket és félelmeinket. A félelmek szülte tehetetlen, vagy nagyon is aktív gyűlöleteket. Használjuk fel arra is, hogy felébredszük a saját és társadalmunk lelkiismeretét a bűnös „vámostól” való bűnös elhatárolódásunk miatt...

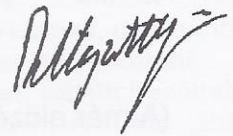
„Mert börtönben voltam, és nem látogattatok meg!”

Folyóiratunk, a Jobb Lator már a 6. évfolyamát kezdte meg. Hála érte a Mennyei Atyánknak! Folyóiratunk mások által megítélve tartalmas, a célját szolgáló és katolikus folyóirat. Szeretnénk e színvonalat tartani, sőt emelni. Ehhez kérem olvasóink imáit és

tudósításait, gondolatait, építő kritikát! Kérem, hogy minél szélesebb körben terjesszék lapunkat.

Mennyei Atyánk! Áldd meg ez évben is lapunkat és szándékunkat, tevékenységünket!

Amen

Ecce Homo

Rabra mindig felügyelnek,
ám nevét is tudni: restek.
Órtól őrig csak a szó ver,
ha kihívnak valahova:
megy az Ember!

Kétezer év mily keveset
formálta a börtönyelvet!
Akkor is így szóltak egyszer
egy kihítra rámutatva:
itt az Ember!

Lénárd Ödön

Szent-Gály Kata

– a vakok kérték –

Uram, add, hogy lássak
a magam kis világán is túl
a magam érdekein is túl

hogy észrevegyem jeleidet
ebben a mi nehéz korunkban

láttasd meg velem
hogy mit kell tennem
és mit hogyan kell tennem

van két kezem hozzá nekem is

Jubileum A. D. 2000

International Commission of Catholic Prison Pastoral Care

Jubileum a világ börtöneiben

Magyarországi programja és megvalósulásai

1999. Előkészítő év, az Atya éve

(A már előzőleg beindított folyamatokat nem ismételjük meg, csak akkor említjük, ha jelentős, minőségi változás valósul meg)

Börtönön belül:

- * A **Jobb Lator**nak mint Krisztusra mutató példaképünknek az emléknepjének a minden hazai börtönben történő megünneplését, kezdeményezzük. **Határidő: március 26.**
- * Megkezdjük néhány börtönben, konkrétan Szegeden és Kalocsán a **börtönön belüli Keresztúti ájtatosság végzését**, a Mécses Lelkiség liturgikus imnapjain, a minden hónap utolsó péntekén. Ösztönözzük a többi börtönöket és börtönlelkészeket e példa átvételére. **Határidő: január 29. folyamatos**
- * A szegedi Teológiai Tanfolyam 2. évfolyamát folytatjuk. **Határidő: folyamatos**
- * A Mécses című, az elítéltek számára szerkesztett börtönpasztorációs folyóiratban a Jubileumi Szentévre való felkészülés jegyében mélyítjük az evangelizációs törekvéseinket. **Határidő: folyamatos**
- * Az országos levelező szolgálatunkat, akik olyan elítéltekkel leveleznek, akiknek a börtönön kívül élő kapcsolattartásuk nincs, inspiráljuk a Jubileumi Szentévre való felkészülés hangsúlyozott támogatására és sajátos eszközeikkel való tudatosítására. **Határidő: folyamatos**

Börtönön kívül:

- * A **Jobb Lator**nak mint Krisztusra mutató példaképünk emléknepjének megünneplése a templomokban 1999 március 26-án. A Központi megemlékezést Mélykúton a római katolikus templomban tartjuk. **Határidő: március 26.**
- * A keresztény bírók, ügyészek, ügyvédek, orvosok, pszichológusok, szociális munkások, nevelők és értelmiségi érdeklődők részére összejöveteleket szervezünk a krisztusi szemlélet elmélyítése, a megvetett: a börtönben élő, az onnan szabadult emberek érdekében. **Határidő: február 28. folyamatos**
- * A Keresztény Értelmiségi Szövetségével kapcsolatfelvétel az e téren végzendő közös munka érdekében. **Határidő: január 31.**
- * Nemzetközi Börtönpasztorációs Konferenciát tartunk Szegeden április 8-9-10-én, természetesen a Jubileumi Szent Évre történő felkészülés jegyében is. **Határidő: április 10.**
- * Börtönlelképásztorok lelkigyakorlatának megszervezése a Jubileumi Szentév jegyében. **Határidő: november 30.**
- * A **Jobb Lator** című katolikus folyóiratunkat a munkatársainknak, az érdeklődőknek, a társadalom egészének a Jubileumi Szentévre való tudatos felkészülésének és megünneplésének szolgálatába állítjuk. **Határidő: folyamatos**
- * A Mécses Tanya Társadalmi Rehabilitációs Otthon felszentelése. **Határidő: szeptember 30.**
- * Új könyvünk kiadására készülünk: elítéltek verseiből antológiát állítunk össze. **Határidő: március 30.**

Ökumenizmus terén:

- * Első közös lelképásztori lelkigyakorlat megtartása az evangélikus és kölcsönösség alapján a református, börtönlelkészekkel, együtt. **Határidő: november 30.**
- * Az ökumenikus Keresztúti ájtatosság bemutatása, majd gyakorlása a börtönökön belül és kívül, a templomokban, illetve az erre való ösztönzés. **Határidő: március 26.**

Pintér Tibor

A Lélek ott fúj, ahol Ő akar...

... Azt mondják, tíz év az ember életében nem hosszú időszak, hiszen utólag visszatekintve pillanatok alatt tovaröppen. Azonban, ha ez a tíz év tartalom nélküli, sorsot nem ismerő, akkor viszont oly nagy veszteség éri az embert, amelyet talán a többi maradék ötven, hatvan életévében – amennyiben az átlagéletkort vesszük figyelembe sem képes kiheverni.

Ha van tíz év, amelyre képes az ember kimondani, hogy már ennyiért érdemes volt megszületnie, akkor ennél többet talán nem is várhat a sorsától.

Tíz évvel ezelőtt 1989-ben egy olyan helyen, amely az emberek többségének az iszonyat, a rettegés háza, a szegedi Csillag börtön egyik zárkájában csoda történt. Istentől való lehetett ez a csoda, mert az azóta eltelt idő alatt termelt gyümölcsei életet adónak, fájdalmakat enyhítőnek tűnnek. A Szentlélek megjelent egy napon ott, ahol senki sem számított rá, ahol talán még csak soha nem is hallottak felőle. A rácsos ablakok, vastag falak nem lehetnek akadály számára.

Akkoriban sajátos történelmi időket éltünk. Az emberek abban az időszakban még éppencsak ébredtek egy hosszú mély lidérces álomból, amelynek az emlékei még mindig nagyon valóságosnak tünnek. Hitelenség és ébredező hit, kétely és tétova bizonyosság, amely néha tévútra is vitt; ez jellemezte az akkori éveket. Ebbe a változásokkal terhes világ egyik legeldugottabb zugába egy maroknyi megvetett embercsoporthoz megszólalt az Isten, váratlanul és meglepő módon, mint ahogyan egyébként is szokott.

Tíz évvel ezelőtt egy zárka szomorú rácsos ablaka mögött megszületett egy szó, melyet a tett követett. Egy darabka mécses gyenge lángja útjára bocsátotta önmagát, s ez a szó – Mécses – az elkövetkezendő tíz év alatt egyre erősödő fényével immár kifelé világít a zárkák mélyéről, és melegít át szíveket és világít meg elméket.

Tíz évvel ezelőtt megszületett egy folyóirat, melyhez hasonló addig nem igazán volt ismert ezen a világon. Első szerkesztői elítélt börtönlakók voltak, s amiről szólni szeretett volna, az a Mindenható dolgai, s akikhez szólott volna, azok pedig szintén a börtönfalak mögött élők. „Mécses” – ezzel a névvel született meg a kezdetben pár oldalas lapocska, a még maga bizonytalan jövőjével. Versek Istenről és istenkeresésről, ahogyan híres költők átérték, elítélték írásai, részletek a Szentírásból. Így jutottak el először Isten szavai a börtönökbe.

És így indítottak el Isten szavai valami nagyon fontosat a börtönökben. Kapuk nyíltak szélesre kintről befelé, papok, lelkészek, jó szándékú segí-

tők lépték át a küszöböt, hogy vigaszt és segítséget nyújtsanak a bent élőknek. Azoknak, akik büntetet követtek el, akiknek a jussuk a számkivetettség. Akik segítettek, tudták hová érkeznek, de nem itélni jöttek, hanem Isten bocsánatát közvetíteni.

Kifelé is elindult egy folyamat. Elítéltek szóltak a lapon keresztül a rácsokon kívül élőkhez. „Bünt követtünk el, de emberek maradtunk...” Istenkeresésük, örömük, sírásuk, vagy önmagukra ismerésük szólaltak meg a Mécses oldalairól.

Így aztán az addigi egymástól szigorúan elválasztott világok lassan, napról napra közeledtek egymás felé. Mert ezek a világok valójában egyetlen világ világai: hiszen Isten egyformán, megkülönböztetés nélkül tekint mindenkire, éljenek akár rácsokon belül, akár rácsokon kívül. Mert Isten országában nincsenek szigetek, nincsenek gettók, ahová a nemkívánatos embereket száműzik.

Tíz év telt el azóta. Ez az apró folyóirat azóta is él, és hitet, reményt közvetít a börtönökben élőknek. A lap címe, a „Mécses” azonban nemcsak folyóirat cím maradt, hanem mint jelkép, tovább élte sajátos életét, s a hosszú évek során emberek szerveződtek e szó – s amit ez a szó jelent – köré, és immár nemcsak lapszerkesztésről szólt a történet, hanem egy olyan ezerágú tevékenységről, amelyet egy hátrányos, különleges helyzetben élő emberek megsegítése jelent, és ami talán a legfontosabb, egy olyan lelkület kialakításáról, amely Krisztus felfedezését jelenti a megvetetteken keresztül. Istent keresni dicséretes dolog, azonban Istent megtalálni csak azoknak az embereknek a sorsán keresztül lehet, akiknek a terheit átvette Krisztus. Az egyik ilyen emberi közösség a börtönben élők. Így a Mécses lelkiség nemcsak a börtönlakók üdvösségét szolgálja, hanem azokét is észrevétlenül, akik bár a rácsokon kívül élnek, de valami nagyon fontosat megértettek a rácsokon belül élőkől Isten dolgairól.

Tíz évvel ezelőtt történt. Egy apró mécses fénye kezdett el világítani egy zárka sötétjében. Mára ennek a mécsesnek a lángja mintha a pünkösdi apostolok feje felett megjelenő Szentlélek lángja lenne. Akkoriban szívek és elmék tisztultak és világosodtak meg, majd az apostolok útnak indultak, mert szívük megtelt bátorsággal és Istenről való tudással. Talán, valami hasonló történt és történik jelenleg is; küzdelmes, sajátos útra indulnak emberek, nem mindennapi küldetéssel, amely úton annak az apró mécsesnek a fénye világít, amely lehet, ugyanaz, amely egykor az első apostolok feje felett lobogott. Mert a Lélek nem ott fúj, ahol az ember akarja, hanem ahol Ő maga...

Ifj. Lele József

Megmaradni embernek

1988. Mennyi történelmi – egyházi, illetve világi – esemény kapcsolódhat hozzá, csak a jó Isten tudja. Éspedig úgy, hogy a korábbi évszázadok, évtizedek nyolcas számaival gondolkodunk. Mindnyájan seregestű idézhetünk olyan dátumokat, amelyek akár egyéni (saját) sorsokat idéznek, akár egyetemes magyar sorsot, mind a miénk. Az 1038 (Szent István halála), és az 1998 közötti 960 év, vagy például a katolikus iskolák államosításától (1948) eltelt fél évszázad, vagy éppen az 1988-tól napjainkig eltelt tíz esztendő mind-mind olyan állomásai a sokszáz között, amelyek történelmi létünket, töretlen megmaradásunkat hívatottak igazolni.

A fizikai értelemben való megmaradásunk legtöbb esetben egy-egy erővel, fizikai erővel megmérhető esemény eredménye volt. Kevesebbszer úgynevezett politikai küzdelmeké, később ideológiai csatáké. És ezekkel a következetes küzdelmekkel megszerzett magmaradásvágyakkal mindég együttjárt a bensőnk tisztaságának a megőrzés vágya: megmaradni magyarnak!

De mi újság az emberséggel?

Ez legalább olyan összetett kérdés, mint a magyarságunknak a megtartása, mégis mintha (minthogy igaz) ez a két igény egyszersmind szétválaszthatatlanok lennének. Mert csak így, magyarként tarthatjuk meg őseinktől jusolt hitünket.

Ilyenkor karácsonyok idején – ma már szabadon és tisztességgel gondolkodás nyomán – hatványozottan jelentkeznek hit-igényünk. A karácsony hangulata hozza ezt, és az a körülmény, hogy a tél hidege hosszabb időre egymás mellé helyezi a családokat, mely együttléteken az átlagosnál több szó esik a szeretetről. Ezek az együttléteken nem csak magunkról beszélhetünk, hanem meghányjuk-vetjük szülőhelyünk, sőt a világ dolgait is. És mivel közben „megy” a tévé, onnan is szerzünk jó-rossz, derűs, és sajnos egyre több fájdalmas információt, csakhamar kialakulnak véleményeink a **magyar emberről**. És itt, ezen a ponton nemegyszer kerekedik vita, mert mindenki másként ítéli meg a már nem élőket, és másképpen a ma élőket. Ám bármerről is közelítik meg az **embert**, legtöbb esetben a hit és az erkölcs betartása, megtartása határozza meg megítélésünket: mert végtére mégiscsak azokat tartják/tartjuk az emberré válás legfőbb mérföldköveinek. Akik ezt nem veszik komolyan, azokat általában a környezetük – sem a család, sem a tágabb értelemben vett környezete – sem veszik komolyan, sőt, nemegyszer ki is mondják: nem veszik emberszámba.

Gyermek koromat idézi egy csodálatos dal, amelyet édesanyámtól gyakran hallottam:

Eljárok én a templomba,
hogy ottan is imádkozzak érted.

Hisz, te talán nem is sejtéd,
hogy téged sújt legjobban a vétked.
Mert akinek nincs Istene,
embernek se számít,
Bármerre is visz az útja,
nem vezet az el a boldogságig.

Ha már te is megtanultad, hogy
van Isten odafönt az égben,
Akkor gyere vissza hozzám, s
megbocsájtok az Ő szent nevében.
Újra kezdjük az életet,
elfelejtek mindent,
Szeretlek majd újra én is,
ha már te is szereted az Istent.

Dallamát tekintve talán nóta, ám mondandóját tekintve vagy intelem, amelynek az alapja föltétlen a népköltészetből való.

Egy későbbi **ember-émlékem** kapcsolódik a magyar parasztfjúság katolikus mozgalmához a KALOT (katolikus Legényegyletek Országos Tanácsa), és a KALÁSZ (Katolikus Asszonyok és Lányok Szövetsége) (1935–1948) működéséhez. Mindkét szervezet alapelméletében megtaláljuk az emberi tisztaság jelképét, az **embert**, az Istent, A KALOT egyik jelmondata szerint: Krisztusibb embert! Ehhez tudnunk kell, hogy úgy száz évvel ezelőtt csak a férfiembert illették **embernek**. Az asszony sem volt félembert, sőt, mint feleséget, anyát, Jézus anyja Máriához fogható tisztelet övezte, és úgy is viselkedtek véle/vélük.

Az emberré válásnak más és más megfogható, vagy megfoghatatlan jele, határa van. Egy azonban közös: onnan számítjuk, amely időtől fogva tudatos gondolkodással éli meg mindennapjait, hasonlóképpen a vasárnapokat és az ünnepeket. Sőt, eme utóbbiak között elsősorban az egyházi jeles főnapokat – a karácsonyt, a húsvétot, a pünkösdöt – amelyek a közéjük eső farsangokkal – nagyfarsang (Vízkeresztől Hamvazószerdáig), a zöld- vagy bárányfarsang (húsvétól pünkösdig), illetve a kislefarsang (Szent Mihálytól Szent Katalinig) – teszik kerekké az esztendőt számunkra. És ezeket az ünnepeket böjtökkel és vigasságokkal együtt **emberekként** próbáljuk megélni úgy, hogy megtartjuk tisztaságunkat, józanságunkat Istenben és az egymásba vetett kölcsönös hit-szeretben.

Nem kell sokat keresgelnünk, hogy akár a népköltészet, akár íróink, költőink és művészeink alkotásaiban is rá ne lelünk az emberre és az őt körülvevő, az őt megtartani akaró szeretetre, vagy éppen a szeretet nagy hiányára. De megtaláljuk ezeket az imádságokban, az ájtatos énekekben, lett-légyen azok neves alkotóktól vagy ponyvairodalomból valók.

Minden ember, minden közösség, minden nemzet annyi értékkel bír, amennyit elődeitől jussolt; de csak akkor van meg az értéke, ha azokat a juss-hagyományokat bölcs szelídséggel kezeljük és az utánuk következő generációknak átörökítjük. Ingotag talajjá váló földünkön ma még sok istentelenné lett ember él. Talán eszünkbe sem jut, hogy még akkor is nemesebben élhetne Istennel, szeretetben embertársaival, ha az olykor áldozatvállalással is együtt jár. Mégsem változtatnak léha és könnyelmű életvitelükön, mert az elmúlt fél évszázad, vagy annál is

több, szinte megsemmisítette bennük azt a, számunkra természetes és magától értetődő fogalmat, mit jelent(het) embernek lenni, azaz: megmaradni embernek.

Mit tehetünk? Sokat, nagyon sokat – önmagunkért és egymásért. Mindenekelőtt az emberré épülésben van egymásra szükségünk, ami csak megértéssel, megbocsájtással és emberi szeretettel érhető el. Lett-légyen az ember szabad vagy rabságban szenvedő, a lényeg ugyanaz: Megmaradni Embernek!

MŰHELY...

A név és helynév elhagyásával válaszolunk egy kétségbeesett börtönlelkipásztor levelére mintegy tanulsággul.

Kedves Atyám!

Köszönöm a leveledet és még inkább a bizalmadat! Felháborodásoddal egyetérték, a jogosságát elismerem. De minden ember – maga Jézus is – átélt hasonló válság helyzeteket. Mi, akik Krisztus követését önként vállaltuk, hívására önként mondtunk igent. A keskeny, a nagyon sokszor kényelmetlen, tövises utat járjuk... Ezen a gidres-gödörös, sziklás, tövises ágak között kanyargó ösvényen sokszor érnek bennünket fájdalmas élmények. A sűrű tövises bokros részen, néha az utat is alig látjuk... az út végében is kételkedünk... Mennyire kényelmesebb és biztosabb volna a széles úton, tömegben, kényelmesen haladni! De hová? Mi, minden botlásunk, sokszor a kilátástalanságunk, az értelmetlenség, a kétségbeesés, a hiábavalóság érzése és állapotának vétsége ellenére is, jó úton járunk! Nekünk nem csak a keresztény kultúrát, kell képviselnünk és hirdetnünk, de a tevékeny és önzetlen, a viszonzást nem váró (viszonzásra a Mennyben számíthatunk) a személyválogatás nélküli, alázatos, a Krisztust szolgáló, a másik emberben is Őt szolgáló, szeretettel és szeretetben kell, hogy éljünk! A keskeny út lelket formáló, nemesítő! Akadályai:

a meg nem értés, a gáncsoskodás, az akadályoztatás, a megaláztatás. A mindennapi kudarcok nem szabad, hogy letérítsenek arról az útról, mely Krisztushoz vezet. Arról az útról, melyet – meggyőződésemmel – Ő jelölt ki számunkra. Igen! A Te számokra is! Ha pedig kijelölte a számokra, akkor képes is vagy rajta végighaladni! A börtönlelkipásztor Krisztus frontharcos katonája, sőt kommandósa. Bevetik az ellenség – a bűn – kellős közepébe. Sőt, ott ketős harcot kell folytatnia: az elítéltekkel (az elítéltekért!) az ő örök üdvük megmentéséért és a felügyelettel (örök, tiszték, parancsnokok) akik szemben mosolyogva, ígérve, de hátad mögött, jobb esetben közönyösen, de leginkább a munkádat akadályozva arra törekednek, hogy elvegyék a kedvedet a hivatásodtól. Neked őértük is, az ő üdvösségükért is kell harcolnod! E feladat, e küzdelem alól kibújni nem lehet. Sem a fejünk homokba dugásával, sem az elvtelen megalkuvással és főleg nem azal, hogy a csata közepén leteszem a fegyvert és kiáltok: „Állítsátok meg a világot, mert ki akarok szállni!” Még feltételeket sem szabhatunk! Sem a főpásztor atyának sem Jézus Krisztusnak, aki megbízott e nehéz, e sok-

szor kényelmetlen, sok-sok türelmet, megalázottságot, hordozó, sőt ezeket nem is nélkülözhető, feladattal. De maga Krisztus, a társunk, a barátunk és útmutatónk, a Világ Börtönlelkipásztor nyújt számunkra, számokra erőt a küzdelemhez, a megaláztatások elviseléséhez, a néha „felháborító” körülmények elviseléséhez, a reménytelenség kétségbeeséshez, a magáramaradottság kínjának leküzdéséhez! Órá támaszkodva, benne bízva, az ő kezét fogva visszanyered egyensúlyodat és a munkádban is hű társat nyersz. „Ha az Úr velünk – ki ellenünk?”

Kedves Atyám! Testvérem!

Javasolom, hogy menjél csak be a börtönbe, mosolyogj akkor is, arra is, aki megaláz téged és hirdesd Isten örömhírét és szórd a szeretet magvait! Azután bízd a többi a Szentlélekre...

A főpásztor urat én tájékoztatom természetesen a történelekről, de ő nem avatkozhat be és nem garantálhatja a „kényelmes” „zavartalan” működésedet. Ezt elsősorban neked kell, vért verejtékezzve, kiharcolnod! Természetesen az én feladatom ezt a harcodat, a magam lehetséges eszközeivel, segíteni.

A Mennyei Atyánk kegyelmét kérem személyedre és munkásságodra! A Szűzanya és a szent Jobb Lator segítse tevékenységedet! Kérlek, hogy imádkozz értem is, a Szolgálatunkért is!

Majzik Máttyás
a katolikus börtönlelkipásztori
szolgálat megbízott vezetője

Koncz Ilona

„Börtönegyetem” helyett népfőiskola

1998. szeptember közepén a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben gondos előkészítés után népfőiskolai oktatás indult be. A program beindítását és az eddig szerzett tapasztalatokat szeretnénk bemutatni.

Miért indítottuk el a népfőiskolai oktatást az intézetünkben?

Először szeretném bemutatni azokat az okokat, melyek miatt belefogtunk ebbe a munkába.

1. A személyi állomány inadekvát terhelésének kivédése.

A bebörtönzés érzelmi és viselkedéses reakciók sorozatát váltja ki a fogvatartottakból, többek között elvesztett szabadságát közvetett úton pótcselekvések révén is igyekszik visszaállítani. (Csetneky, 1988.) Kedvezményekhez akar jutni, változatossá próbálja tenni kapcsolatrendszerét, bővíteni szeretné kommunikációs lehetőségeit, arra törekszik, hogy figyelmet, törődést váltson ki a környezetéből.

Ennek érdekében különféle kihallgatásokat kér, pszichológushoz jelentkezik, orvosi vizsgálatokat, gyógyszereket igényel vagy feljelentéseket tesz, „balhézik”, „foglalkoztatja” a személyi állomány tagjait. A valós igények mellett ez az érintett területek túlterhelését eredményezi.

Feltételeztük, hogy ha olyan tevékenységeket tudunk kínálni, amelyek adekvátabban illeszkednek a különböző szükségletekhez, az mind a fogvatartottnak, mind a személyi állomány tagjainak jobb.

2. „Börtönszocializáció” pozitív tartalommal

Az első büntényesek itt találkoznak először a börtönnel és az első élmények meghatározóak lehetnek, hogy a továbbiakban hogyan viszonyulnak az intézményhez, mire szocializálódnak, milyen értékeket sajátítanak el, kikkel azonosulnak.

Dean és Duggan a visszaesés indikátorának tekintette a kriminális személyekkel való identifikációt és a kriminális értékorientációt. (Idézi Boros János, 1995.)

3. Bűnmegelőzési szempontok

a. Intézetben belül:

Nemegyszer tapasztalhatjuk a tétlenségnek és a feszültségnek a személyiségre gyakorolt romboló hatását. Előfordult, hogy jó családi háttérrel, jó értelmi képességekkel és személyiségállapottal rendelke-

ző első büntényes fogvatartott elmondta, alig tudja magát visszatartani valamilyen agresszív, romboló megnyilvánulástól, annak ellenére is, hogy széles érdeklődési köre, jó társas helyzete lényegesen könnyebbé tette számára, hogy szociálisan pozitív tevékenységekkel strukturálja az időt. Fokozottan fenáll az egymás bántalmazásának a veszélye, ha már a fogvatartott beilleszkedett a börtön szubkultúrájába, ha rossz a személyiségállapota, ha érdeklődési köre beszűkült, alacsony iskolázottság, stb.

Ezért fontos szempont volt számunkra, hogy mi nyújtunk szociálisan pozitív lehetőségeket, ami segít az idő strukturálásában, mert különben a destruktív mechanizmusok veszik át ezt a szerepet.

b. Szabadulás után:

A fogvatartottak zöme aluliskolázott, még az általános iskolai végzettségük is hiányzik, ami akadályozza annak, hogy résztvegyenek szakképzésben, munkaerőpiaci tanfolyamokon, jogosítványt szerezzenek. Sokan vannak, akik szeretnék ugyan iskolai végzettségüket növelni, de tartanak a kudarcától, mert már az a tudásanyaguk is elhalványodott, amiről bizonyítványuk van és nem lehet ráépíteni a további tananyagot.

A Népfőiskolai oktatás mégis adhat hasznos ismereteket, és eközben fokozatosan edzi a figyelmet, gondolkodást, emlékezetet, koncentráció képességet – mintegy „visszaszoktat” a tanulásra, és felkészíti az iskolarendszerű terhelésre.

Másfelől a Népfőiskolai oktatás elősegíti az intézetten kívüli kapcsolatok kiépülését és megkönnyíti a szabadulás utáni részvételt különféle képzési formákban, tágítja az információs horizontot.

4. Jutalmazási lehetőség

Mivel az előzetesen letartóztatott fogvatartottak munkába nem állíthatók „hőstettek” véghezvitelére pedig – hála Istennek nem sűrűn adódik alkalom, alig van lehetőség jutalmazásra. Pedagógiai szempontból sem egészséges ha a nevelési eszközök büntetésre korlátozódnak. A tanulás terén nyújtott jó teljesítmény viszont remek alkalom az elismerésre.

5. A fogvatartottak igénye a tanulásra

A kutatók a prízorizációs ártalmak közé sorolja a kulturális, viselkedési és érzelmi hanyatlást. A fogvatartottak többsége valamilyen szintű szorongást él át mentális képességeinek, épelméjűségének, viselkedési kontrolljának megőrzése miatt, amit gyakran még a létperspektíva kilátástalansága is tetézt. Akik a leépülést el akarják kerülni, őrzik magukban a kibírás reményét, azok aktív erőfeszítéseket

tesznek: szellemileg edzik magukat, tanulni akarnak, küzdenek az emberhez méltó életért, környezetért, arra törekcszenek, hogy fejlődjenek, megvalósítsák önmagukat az adott körülmények között is. (Huszár, 1995.)

A Népfőiskolai program mentálhigiénés funkciókat is betölthet, amennyiben teret ad a fenti törekvéseknek, sőt remény adhat azoknak is, akik esetleg már feladták a küzdelmet. Mindenképpen hozzájárul a realitással való kapcsolat megtartásához.

II. Előkészületek

1. Tapasztalatszerzés

Részt vettem a Budapesti Fegyház és Börtönben indított Népfőiskolai program első három hónapjának értékelésén, ahol az előadók és a fogvatartottak mondták el véleményüket. A lelkes fogadtatást és pozitív visszajelzéseket látva arra a felismerésre jutottam, hogy minden, amit teszünk, mondunk, vagy amit nem teszünk, nem mondunk, egy metakommunikatív üzenetet is hordoz, aminek a hatása jóval nagyobb, mint a szándékolt verbális közléseké.

Ezért igyekeztünk némiképpen tudatosan is megtervezni ezeket az üzeneteket, amelyekről a későbbiekben részletesen lesz szó.

2. Igényfelmérés

A helyi Népfőiskolai Társasággal együttműködve elkészítettünk egy programajánló kérdőívet és egy-egy bemutató-tájékoztató jellegű csoportfoglalkozás keretében felmértük a fogvatartottak érdeklődését. Ennek megfelelően terveztük a foglalkozásokat és verbuváltuk az előadókat.

3. Az előadók felkészítése

Egyrészt a terep sajátosságait igyekeztünk tudatosítani, másrészt a szorongásokat, ellenérzéseket, félelemérzetet csökkenteni.

4. Motiváció ébresztés

A Népfőiskola ünnepélyes megnyitása előtt megrendeztük egy naiv cigány festőművész kiállítását a börtönben. Oláh Mara expresszív képei és személyisége a halottat is feltámasztaná, érzelmileg, indulatilag úgy felkavarta a fogvatartottakat is, és a személyi állomány tagjait is, hogy az felért egy önismereti tréninggel. Elképesztő érzékenységgel tapintott rá ki nem mondott bűnökre, fájdalmas identitásproblémákra. Üzenetének lényege így foglalható össze:

„A cigányság mindenáron való ragaszkodása a szabadsághoz a szabadság elvesztését eredményezi. A cigányoknak meg kell változniuk: tanulniuk és dolgozniuk kell. A fájdalom, a szegénység nem lehet elég ok a bűnözésre. Az igazi szabadság a tiszta lelkiismeretből fakad.”

Azt hiszem, ennél jobb indítást nehezen találhatunk volna (és azóta is dolgozunk a „Mara-hatással”) de ezt csak Mara mondhatta el.

III. Alapelvek és indirekt üzenetek

1.) Intézetén kívüli előadók

a. Utat akartunk nyitni az intézetén kívüli értékek és viselkedési normák érvényesülésének

b.) Támogatni akartuk a realitással való kapcsolat meg őrzését

c.) Meg akartuk bontani az intézeti szubkultura egységét.

2.) Helyi erőforrások

„Fedezzük fel és becsüljük meg a körülöttünk, magunkban rejlő értékeket.”

3.) Interkulturális jelleg

Nem akartunk kizárólag cigány Népfőiskolát csinálni sem az előadók, sem a résztvevők, sem pedig a tematika szintjén.

„Lehetnek közös gondjaink, közös érdekeink, közös értékeink.”

„Érdekes egymás kultúráját megismerni.”

4.) A résztvevők aktivitása

Célul tűztük ki, hogy teret adjunk a résztvevők aktivitásának, ezzel is ellensúlyozva a totális intézményekben kialakuló regresszív viselkedést.

„Te is adhatsz másoknak valami érdekeset, értékeset.”

5.) Önkéntes, de felelősségteljes részvétel

A fogvatartott csak azokon a foglalkozásokon vesz részt, amire jelentkezett.

„Döntéseidnek, választásaidnak hatása van az életedre, élményeidre.”

Aki jelentkezett valamelyik előadás-sorozatra, és azután megmástitja szándékát, megkérdezzük az okát, biztatjuk a részvételre – de nem kényszerítjük.

6.) Őrség nélkül

Az előadások, foglalkozások felügyelők jelenléte nélkül folynak, de ha az előadónak valamelyik résztvevővel gondjai vannak, fegyelmezi vagy kizárhatja az illetőt.

„A viselkedésednek következményei vannak – kinti mérce szerint is.”

A tematika üzenetei

7.) A cigányság története, művészete, szokásai, nyelve

A múlt ismerete segít abban, hogy tudjuk, kik vagyunk és megértsük, miért vagyunk olyanok, amilyenek.

„A cigányságnak van múltja.”

„Vannak értékeid, amikre büszke lehetsz.”

„Légy hű önmagadhoz.”

8.) Jogi ismeretek

„A törvény véd is, nem csak büntet.”

9.) Ajándékkészítés a családtagoknak

„Tartozol valahova, hiányzol valakiknek.”

„Örömet tudsz szerezni, tehetsz valamit a hiányod ellen.”

10.) Családi élet, gyermeknevelés

„Felelős vagy a következő nemzedékért.”

11.) Vállalkozási ismeretek

„Te is kezdhetsz valamit önállóan és legálisan.”

12.) Természeti védett értékeink ismerete azért fontos, mert „Közünk van ehhez a földhöz, tájhoz, ahol élünk.” Látszólag távol állhat a fogvatartott pillanatnyi érdeklődésétől, de azt is szeretnénk volna bemutatni, hogy „Sok van mi csodálatos” Ez a téma felfogható úgy is, mint egy képzeletbeli barangolás a rácson túl.

IV. Értékelés

Jelenleg túl vagyunk a kurzus felén, már csak az ajándékkészítő foglalkozások vannak hátra. A kurzus végén közösen értékeljük a programot a fogvatartottak és az előadók részvételével.

Az eddigi tapasztalatok néhány gondolatát szeretném közkinccsé tenni.

1. A leendő előadókat alaposan fel kell készíteni: a börtönre, mint intézményre (szabályok, közlekedés, fogalmak, zárka, zárok, riasztók, stb.)

fogvatartottak sajátos helyzetére: bizonytalanság, krízishelyzet, szélsőséges, de inkább alacsony iskolázottság, igénytelenség, a kriminális személyiség, kiszolgáltatottság és manőverek. Az alapos felkészítés dacára is megdöbbenő volt a kívülről jövő tanároknak a szembesülés az iskolai oktatásból korán vagy teljesen kimaradt tanulók ismeretbeli hiányosságaival (olykor volt tanulóikra ismertek). Nagy kihívás számukra együtt kezelni a főiskolai végzettségű és az analfabéta fogvatartottat.

Bevallva vagy nem, szoronganak az emberek a börtönbe lépve akkor is, ha előadóként jönnek. Tartanak a rendreutasítástól, hogy tájékozatlanságból megszegnek valamilyen szabályt. Tartanak a fogvatartotttól, mint olyan személyiségtől, aki alaposan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével, akiről feltételezhető, hogy fittyet hány a társas érintkezés konvencióinak. Izgulnak amiatt, hogy sikerül-e felkelteni az érdeklődést tárgyuk iránt, elég érthető lesz-e a tanulóknak.

2. Nagyon fontosnak találom ezeknek a kívülről jövő embereknek a szerepét: ők a társadalom azon képviselői, akik nem hivatalból foglalkoznak a fogvatartottal. Rajtuk keresztül tudatosodik a szűkebb vagy tágabb szociális környezetben, hogy a bűnelkövető azután sem szűnt meg létezni, hogy a rendőrség elfogta, a bíróság elítélte, és szabadságvesztésének letöltése után visszakerül a korábbi környezetébe. Ezek a kívülről jövő civilek lehetnek

azok, akik a reszocializáció lehetőségeit fogják keresni a puszta és költséges fogvatartás helyett.

3. A civil személyek pedagógiai, népművelői mentalitást, kommunikációs mintákat hoznak be, melyek gazdagítják a bv. némiképp egysíkú interakciós modelljeit.

4. A találkozások során személyként jelenik meg egymás számára az előadó és a fogvatartott. A bűnözőnek „arca” lesz és viszont, ami mindkét fél számára nyereség. A bűncselekmény elkövetésében gátló tényező a személyes ismeretség. Ez a személyes kapcsolat segít abban; hogy felszínre kerüljenek a fogvatartott személyiségének egészséges, konstruktív részei, és ezek megerősítést nyerjenek. Pl. Az egyik fogvatartott nagy természetrajongó, és örömmel konstataálta, hogy amit a baráti köre leértékel, bolondságnak tekint, az itt érték. Volt olyan védett természeti kincs, amit ő ismert. Ez más megvilágításba helyezte hobbiját és elhatározta, hogy szabadulása után felkeresi a többi nevezetességet is. „Sok mindenhez kedvem támadt; életöröm van bennem. Tanulni akarok és a cigánysággal foglalkozni.”

Másik fogvatartott azzal remekelt, hogy Európa valamennyi országának fővárosát meg tudta nevezni. Számára külön jutalom volt, hogy mástól is visszahallotta az előadó elismerését.

5. Az identitásában elfogadott és megerősített ember védekezési kényszere és előítéletessége csökken. A cigány fogvatartottak számára kiderülhetett, hogy a nem cigányok számára is érdekes, figyelemre méltó, esetleg egzotikus a cigány mesék, szokások, nyelv világa. Gyűjtöttek szavakat, cigány imát, hagyományokat, énekeket. Volt aki a többiek segítségével derítette ki, hogy ő milyen törzshöz tartozik. Az egyik fogvatartott így fogalmazta meg: „Úgy érzem, hogy itt a csoportban nem kell attól félnem, hogy lenéznek a cigányságom miatt. Egyenrangú emberként kezelnek.” Kérdésre elmondja, hogy azért érzi így, mert, „nem cigányok foglalkoznak velük”. Az igazság az, hogy cigány és nem cigány előadók egyaránt részt vesznek a programban. Azt hiszem, inkább maga ez az együttműködés és kölcsönös megbecsülés lehet modell értékű, a cigányok és nem cigányok között. Másrészt ezek a tanárok amellet, hogy sikeresek, elfogadottak, vállalják a cigányságukat is, és a fogvatartottakkal való közösséget is. Ők olyan képviselői a cigányságnak, akikre méltán lehetnek büszkék, és akik tenni akarnak a cigányság felemelkedéséért. A kezdeti védekező beállítottság rövid idő alatt csökkent, és már arról is lehetett beszélni, hogy a cigányság mennyiben járult és járul hozzá a negatív előítéletek kialakulásához és fennmaradásához. Ennek kimondásához azonban a megelőlegező elfogadásra volt szükség.

6. tanulás nemcsak strukturálja az időt és gazdagítja a beszélgetések témáit, hanem fokozza az önbecsülést, tartást ad. Ítélethirdetés után a legtöbb

fogvatartott letaglózva, falfehéren tér vissza és ilyenkor pár napig kapunk nyugtatót, amíg átesnek ezen kritikus időszakon. Az egyik fiatal fogatartott különösen hosszú ítéletet kapott, amire legrosszabb álmában sem gondolt. Meglepetésemre lejött az oktatásra közvetlenül az ítélethirdetés után. Falfehér volt ugyan, de tartotta magát. Később elmondta, hogy a nővér csodálkozott, hogy nem kért nyugtatót, de ő inkább lejött tanulni, mert „a gyógyszeről úgysem oldódik meg semmi”, és bármit megtesz, ami segít „túlélni” ezt a helyzetet. Kitűnően vizsgázott. Azt hiszem, sokkal több történt itt, mint néhány szem nyugtató megtakarítása.

7. A foglalkozások egy része kiscsoportos formában történik, ahol bizony érzelmi-indulati viharok is zajlanak. Elutasítások, szégyen, provokációk, amiket feldolgozva azonban kicsírázik a bizalom, egymásra figyelés, a segítőkészség. Különösen tapasztalható ez a nőknél. Kinti életükben is kiszolgáltatottabbak, megalázottabbak, mint a férfiak. Csúnyán beszélnek, infantilisán és elutasítóan viselkednek, közömbösek saját sorsuk iránt, az önértékelésük erősen negatív. Náluk fokozottan szükség van az elfogadó, bátorító, megerősítő attitűdre. Nagyon tanulságos az egyik nő esete, aki folyton dohogott, morgott, fejfájásra, asztmára, kézremegésre és másfélére hivatkozva elutasította a feladatokat – mert rettenetesen szégyellte, hogy analfabéta. Az előadó azonban nagyon jól kezelte a helyzetet, és sikerült „hadrafogni” ezt a fogvatartottat. Miközben szorgalmasan gyakorolt, lassanként földerült az arca is, egy későbbi foglalkozáson már azt is vállalta, hogy magnóra énekelt. Egy másik nő szinte elmebetegként jelent meg az első foglalkozáson. Olyan volt kibontott ősz tincseivel, zavaros beszédével, kontrolltalan viselkedésével, mint egy igen kóros Ophelia. A következő foglalkozáson megfésülködve, összefogott hajjal és sokkal rendezetebben jelent meg. A 3. foglalkozáson pedig igen tehetségesen gyakorolta a betűvetést.

8. Az analitikus elmélet szerint a bűnözés többek között a szülői modell deficitjével magyarázható: vagy egyáltalán nincs apai–szülői minta (állami gondozott, kallódás, elhagyott gyermek) vagy van ugyan pozitív minta, de a negatív érzelmi viszonyulás, rossz kapcsolat miatt a gyermek nem képes vele azonosulni, vagy már a szülői minta is antiszociális, és a gyermek azt teszi magáévá a családi szocializáció során. (Popper Péter) Ebben a megközelítésben milyen szerepet játszik a bv. intézet a fogvatartottak életében? Totálisan meghatározza, kontrollálja más tevékenységét, megfosztja, illetve felmenti családfenntartói felelősségétől, ezáltal infantilizálja. Ugyanakkor az intézet a hideg, szigorú korlátozó, kényszerítő büntető apa szerepét tölti be. Ez a konstelláció már a család szintjén is csődöt mondott. Éppen ezért nagyon fontos, hogy a pozitív szülői funkciók is képviselve legyenek a börtönben: az elfogadó, biztató, gondosko-

dó, tanító, nevelő, ugyanakkor értékrendet közvetítő teljesíthető követelményeket támasztó, és reális visszajelzéseket adó szülő. Úgy látom, a Népfőiskolai tanárok az egyik lehetőség az eredeti család patológiás vagy hiányos működésének korrekciójára.

9. Célszerűnek látszik a foglalkozásokon a kettős vezetés: a külső előadó mellett egy nevelő vagy pszichológus vagy egy már tapasztaltabb népfőiskolai munkatárs, aki technikailag is besegíthet az előadónak.

Így folyamatosan figyelemmel kísérhetjük a programok alakulását, és könnyebb a csoportokban zajló történések értelmezése is.

További céljaink

1. Szeretnénk folyamatossá tenni a Népfőiskolai oktatást.

2. Szükség van hosszú távú programokra nyelvtanulás, helyesírás, rajz- és zenetanulás, írás, olvasás) és rövidebb lélegzetű, tematikus előadásokra. 3.) Segíteni a vizsgára való felkészülést azoknak, akiknek hiányzik az általános iskola valamelyik osztálya, ehhez azonban előbb egy ismereteket felfrissítő foglalkozás sorozat szükséges.

Talán az egész program üzenete így foglalható össze: „Ha akarsz változtatni az életeden, ha hajlandó vagy ezért erőfeszítéseket is tenni, lesznek, akik segítenek ebben.”

Koncz Ilona pszichológus

Irodalomjegyzék

Csetneky László: A pszichológiai ellenállás elméletéről (Módszertani Füzetek, 1998/1szám)

Boros János: Börtönhatás. Visszaeső elítéltek kérdéses vizsgálata Börtönügyi Szemle, 1995/4. szám)

Huszár László: Alkalmazkodás. Hosszúidős elítéltek börtönadaptációja Börtönügyi Szemle, 1995/2. szám)

Popper Péter: A kriminális személyiség.

Szeretnétek bepillantani az ember szívébe?
Hallgassátok meg, amikor felebarájaról beszél!

Vianney Szt. János

Jubileum a világ börtöneiben A. D. 2000

Börtönlelkipásztorok, világi munkatársak, levelezők, figyelem!

A Mécses Lelkiséget gyakorló, elfogadó, terjesztő lelkipásztorok, plébánia és közösségek, a megvetettekért imádkozók, figyelem!

A fent közölt programból a közeljövőben megvalósítandó feladatokra már most fel kell készülnünk. Ezek közül a legfontosabbak:

A (Szent) Jobb Lator mint Krisztusra mutató példaképünk az emléknapiján (ez évben március 26-án, pénteken) való megünneplése.

Egyrészt: a börtönökben. Hassanak oda, hogy a keresztúti ájzatosságot az elítéltekért lehetőleg már február hónapban végezzék el, a börtönök vezetésével előre megbeszélve, megszervezve. Az egyes stációkat akár csak római számokkal jelezni lehet.

Másrészt: a templomokba, kápolnáknak és kálváriahelyeken. A keresztúti ájzatosság az elítéltekért liturgiát február utolsó péntekén az esti szentmise

előtt vagy után (a helyi lehetőségekhez, szokásokhoz alkalmazkodva) végezzük el (végeztessék el a hívekkel) mintegy felkészülésként a március 26-i Szent Jobb Lator emléknapijára.

HÍREK

- A Szent Jobb Lator emléknapi központi megünneplése Mélykúton (Bács-Kiskun megye) kerül sor Karl-Joseph Rauber érsek nuncius atya vezetésével.
- Szegeden a Szent József jezsuita templomban is megemlékeznek az emléknapiján a Szent Jobb Latorról, mint Krisztusra mutató példaképünkről.
- A Szegedi Fegyház és Börtönben minden hónap utolsó péntekén az ökumenikus keresztutat az elítéltekért végzik és imádkozzák az elítéltek.

DOKUMENTUMAINKBÓL

MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA

H-1071 Budapest VII., Városligeti fasor 45.
Telefon: (36-1) 342-6959,
Telefax: (36-1) 342-6957
Postai cím: 1406 Budapest, Pf. 79.

2382/1998. szám

M e g b í z ó l e v é l

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia nevében, jelen soraimmal megbízom Dr. Majzik Mátyás urat, a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság elnökét és a katolikus börtönlelkipásztori szolgálat megbízott vezetőjét, hogy a 2000. Nagy Jubileumi Esztendő katolikus börtönpasztorációs programját - az Apostoli Szentszék által megadott instrukció alapján - országos szinten szervezze és vezesse, valamint annak megvalósításán munkálkodjon.

Budapest, 1998. november hó 16-án

(Handwritten signature)
(Dr. Serégy István)
egri érsek,
a Magyar Katolikus Püspöki
Konferencia elnöke

Molnár János

KÁPOLNAAVATÁS BARACSKÁN

December 22-én, ünnepélyes keretek közt sorrendben a harmadik működő magyarországi börtönkápolnát szentelték fel Baracskán. De minden bizonnyal újabbak követik a sorban – mondja dr. Majzik Mátyás, az Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság elnöke, aki tetemes részt vállalt a baracscai ökumenikus istentiszteleti hely kialakításában.

A baracscai büntetés-végrehajtási intézet, sok más társától eltérően nem egy város közepén épült, mint Budapesten, Szegeden, Kalocsán, Vácott, hogy csak a legismertebbeket említsük, hanem a puszták közepén, elég távol minden lakott helytől. Annak, aki a mintegy ezer fogvatartott lelkipozásával akar foglalkozni, ezzel is számolnia kell. Jelenleg a mintegy tizenöt kilométerre lévő Kápolnásnyék plébánosa és református lelkésze jár be a börtönbe. Az ökumenikus kápolna bizonyára sokban megkönnyíti lélekleltető munkájukat.

A helyiség nem nagy, hatvan-nyolcvan személy befogadására alkalmas. A natúr fabútorzat, kazettás mennyezet, és a tehetséges kezek által festett ikonok egyszerűséget, tisztaságvágyat sugallnak. Az ünnepélyes alkalmat harminc, átszellemült arcú elítélt várja, és körülbelül ugyanannyi vendég, köztük dr. Tari Ferenc altábornagy, országos parancsnok, helyettese dr. Csóti István, dandártábornok, dr. Kozma Ákos, az Igazságügyminisztérium kabinetfőnöke. A hajlék megáldását nem kisebb egyházi személyiségek végzik mint dr. Takács Nándor székesfehérvári katolikus megyéspüspök, dr. Hegedüs Lóránt dunamelléki református püspök és dr. Harmati Béla, evangélikus püspök, az Ökumenikus Tanács elnöke.

Az ünnepély bevezetőjeként elhangzik a kápolna létrehozatalának története:

„Megindulásuk, 1990 óta, az egyházi foglalkozások mostoha külsőségei közt, sivár, jellegtelen helyiségekben kerültek megtartásra. Ez év elején fogalmazódott meg az intézet vezetői részéről az a gondolat, hogy a harmadik legnagyobb befogadóképességű magyarországi börtönben létesítsünk egy kápolnát. Ekkor a szándékon és a hiten kívül, hogy meg tudjuk csinálni, más nem állt rendelkezésünkre. Felvázoltuk elképzeléseinket az egyházak bejáró képviselőinek, tervünket a BV Országos Parancsnoksága jóvá hagyta, biztosítva a megvalósításhoz kétféle millió forintot. Ez nagy lendületet adott a tervezéshez. A belső tér kialakításához jelentős segítséget nyújtott Kapitány Ágnes, a Katolikus Püspöki Kar titkárságának osztályvezetője. A famunkákat és a belső tér kialakítását Bökös János belső építész tervezte. A költségvetés megismerése után azonban kiderült, pénzünk közel sem elég, még úgy sem, hogy a budapesti faipari kft. önköltségi áron vállalta a berendezés legyártását és felszerelését, intézetünk szabad és elítélt dolgozói pedig, Kis János úr vezetésével, saját kivitelezésben végezték

volna a kőműves, villanyszerelői és asztalos előkészítő munkákat. Segítséget kértem az Anna-majori mezőgazdasági és még hat más kft.-től. Bebizonyosodott, hogy a jó cél érdekében szívesen nyújtanak segítséget, akik tehetik. Sok munkája van az elítélteknek is a kápolnában, az oltárképeket, feliratokat, a mennyezeti képet egy elítélt festette, aki itt ismerkedett meg a festészettel. Tárgyi segítséget nyújtott a Katolikus Püspökkari Titkárság és a Katolikus Tábori Püspökség is.”

Az intézet parancsnoka köszönetet mondott mindenfajta segítségért, és felkérte a jelenlévő püspököket áldják meg a dr. Majzik Mátyással közösen választott, Jobb Latorról elnevezett kápolnát.

Dr. Takács Nándor megyéspüspök köszönet mondva a börtönparancsnoknak és munkatársainak, a misét a bűnbánat fontosságának hangsúlyozásával kezdte, majd a liturgia keretében rövid szentbeszédet tartott:

„Sokan olvastunk vagy hallottunk Gárdonyi Géza-nak az egyik legszebb regényéről, az „Isten rabjairól”, amelyben a testvér megkérdezi a domonkos atyát, ti kinek a rabjai vagytok, s elhangzik a válasz, az Isten rabjai. Azt kell mondanom, mindannyian rabok vagyunk, mert kisebb-nagyobb hibák, mulasztások, bűnök mindannyiunkat terhelnek. Az Isten véghetetlen irgalmában mégis úgy határozott, hogy nem hagy ebben a lelkiismereti vergődésben, nem hagy magunkra a jó és rossz közti küzdelemben, hanem küld valakit, aki megment, aki megsegít. Bár adventben vagyunk, az Úr jövetelét várjuk, szeretném már a karácsony fényeit felcsillantani. Az evangélium szerint, az angyalok hírül adják a pásztoroknak, hogy megszületett Betlehemben a ti szabadítótok, s ennek jele egy kisgyermek, aki a jászolban fekszik. Közben hangzik az angyali ének, amit mi is olyan örömmel éneklünk karácsonykor: Dicsőség a magasságban az Istennek, és béke a földön a jóakarató embereknek. A Megváltó mindannyiunk megváltója, szabadoknak és elítélteknek egyaránt. Az ember élete arra való, hogy megdicsőítse az Istent ebben a világban, és az emberek békeességét szolgálja. Ugyanakkor úgy is lehet értelmezni az evangéliumot, hogy az a gyermek, aki megszületett, Isten dicsősége és az emberek békeessége. A karácsony mindig is a békeesség ünnepe volt, ilyenkor még a fegyverek is elnémultak. Selma Lagerlöf Krisztus-legendáiban olvasom, hogy milyen szent csend borult akkor a világra, kígyó nem mart, oroszán nem harapott, sakál nem ordított. Önmagunkra alkalmazva el kell mondanom, hogy a nagy karácsonyi bevásárlásban sokszor megfélemlünk arról, amit az angyalok meghirdettek. Oda tudjuk-e magunkat ajándékozni Istennek és az embernek? Számomra azt jelenti a karácsony, hogy az életben meg kell mutatkozzon, hogy megjelent közöttünk Isten emberszerető jósága. Assisi

Ferenc is így imádkozott: Uram, tégy engem a te békéd eszközüvé."

Dr. Hegedűs Lóránt áldásul, az általa az evangéliumok evangéliumának nevezett jánosi igét magyarázta:

„*Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött fiát adta, hogy aki hisz őbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*» (János 3:16) Karácsony evangéliuma, sőt az egész Biblia egyetlen versben és kiemelt mondatban elmondja számunkra, mit jelent Istennek szeretete. Elmondja nektek is, akik itt ebben a kápolnában fogjátok őt imádni. Mert az ő szeretete átöleli az egész világot a csillagmilliárdoktól a bűnbánó szemekből kihulló utolsó könnyecseppig. De hogy szeret? Ha az ő szeretete nem lenne egészen más, mint a miénk, nem tudnák belőle új életet meríteni. Milyen is ez a szeretet? Először is megelőző szeretet. Ahol korábban szolgáltam, a faluban volt egy tragikus eset. Két gyerek vágott fát a színen. Az egyiknek örült ötlete támadt. »Fogadjunk, nem mersz ráütni a fejszével a tőkére, mert én otthagynom a kezem.« A másik sem adta alább. »Én ráütök, de fogadjunk, te nem mered otthagyni.« Mindketten elfordították a fejüket, az egyik ütött, a másik otthagya a kezét. Mindegyik úgy gondolkozott, gondolja meg magát a másik, szeressen a másik úgy, hogy tragédiát ne okozzon. Isten viszont nem várja, hogy mi előbb szeressünk, elébünk jön a szeretetével. Ha én tudok megengesztelődni, megbocsátani előbb, akkor bennem is megszületik Istennek a Krisztusban megjelent megelőző szeretete. A következő a

szenvető szeretet. Jézus odahagyja a mennyei dicsőséget. Ahogy Babits mondja: »Miért fekszel jászolban ég királya? Visszasírsz az éhes barikára. Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt. Mégis itt rídógálsz állatok közt?« A megváltás az istálló szalmájától ível a Golgotáig, ahol Jézus Krisztus meghal értünk, hogy tiszta lappal új életet kezdhesünk.»

Dr. Harmati Béla a zoltáríró szavaival köszöntötte a jelenlevőket és áldotta meg az ökumenikus szolgálat ezen újabb hajlékát: »Sóváróg, sőt eped az én lelkem az Úr házáért. Szívem és testem ujjong az élő Isten felé. Boldog az, akinek ereje te vagy Istenem, akinek szívében a te útjaid vannak.« Ezután imában köszöntö meg Istennek, hogy arra indított embereket, készítsenek egy házat, ahol az elbukottak, lelki vezetőik segítségével dicsérhetik az Urat.

A misén a kápolnásnyéki katolikus egyházközség énekkara szolgált, a liturgiába bekapcsolódtak az arra kijelölt elítéltek is, bibliai idézetekkel. Az ünnepélyes istentisztelet befejezéséül a székesfehérvári megyéspüspök karácsonyi ajándécsomagokat osztott szét a jelenlévő elítéltek közt, külön meleg szavakkal köszöntö meg és gratulált a kápolna falképeit festő elítéltnak.

Bizonyos, ez az istentisztelet csak egy vízcsepp az emberi bűn és nyomorúság sivatagában, de az is bizonyos minden ilyen vízcsepp új erőt ad a szomjazó lelkeknek.

Tudósítás a levelezők klubjából

1998. november 24-e - a Levelező Klub utolsó összejövetele ebben az évben. Ezért aztán, aki tehetett, egyéb tennivalókat félretéve, eljött. Szívet dobogtató volt látni azt a sok szeretettől csillogó szempárt, ahogy egymással beszélgettek.

Amikor már mind együtt voltunk, Miksó Sándor atya, a klubnap meghívott vendége, imával nyitotta meg összejövetelünket. Majd megkezdődött a munka.

Dr. Majzik Mátyás bejelentette, hogy a MKPK elfogadta az általa összeállított, a jubileumi Szentévre vonatkozó tervezetet. Jelenleg a Szentszéknél van jóváhagyáson.

A levelezés gyakorlati vonatkozásaival kapcsolatban is több igen lényeges szempont hívta fel a figyelmet. A legfontosabb, hogy betartsuk a sok-sok tapasztalat során kikristályosodott alapelveket: a levelek témája, hangneme mindig tükrözze a Mécses Lelkiséget, tehát pártfogoltunk felé barátságosan, de mértéktartó stílusban, az őt érdeklő, érintő témákról szóljon. Legyen egyfajta szolgálat, amely a másik

ember számára a „külvilág” beleérző, támogató lelkületét jeleníti meg.

Sándor atya a budapesti börtönben végzett munkájáról tartott előadást. Megerősítette a jelenlevőket abban, hogy bár munkájuk nehéz, de nem hiábavaló, mert az ott élők igen szomjaznak a szeretetet; a börtönökben nagy szükség van a szeretetre!

Az előadás elhangzása után egyik levelező társunk problémáját és az azzal kapcsolatos kételyeit tárta a jelenlevők elé, kérve tanácsunkat, segítségünket, megerősítésünket abban, hogyan lehet levelezőként a vallásos ember értékrendjét, az Istenhit boldogságát vonzóvá tenni a kereső, kételkedő ember számára. Ezt a lelkieken gazdag délutánt hálaadó szentmisével zártuk, melyet Sándor atya celebrált megköszönve az Úrnak egész évi munkánkhoz nyújtott segítségét.

Az összejövetelről a Szegedről érkező stáb felvételt, néhány résztvevővel interjút készítet a Börtönpasztorációs Társaságról készülő referenciacsillag részére.

Böszörményi Judit

MŰHELY

Gondolatok a levelezőszolgálatról

El kell döntenünk, hogy mit akarunk elérni a szolgálatunkkal. Nevelni az elítéltet vagy Isten szeretetét közvetíteni feléjük? Ha az utóbbit, akkor, ahogy az Isten elfogad bennünket, bűneinkkel együtt, úgy nekünk is el kell fogadnunk őket, úgy ahogy vannak. Tudatosítani kell bennünk, hogy Isten őket is szereti – minden feltétel nélkül! Akkor is szereti, ha nem fogadják el Őt. De Isten szeretetét „hasznosítani” csak az tudja, aki ezt az önzetlen szeretetét Istennek viszonzni is akarja. Aki erre törekszik, és sokszor megbotolva is törekszik...

Ha nevelni akarjuk őket, akkor fennáll annak a veszélye, hogy saját képünkre akarjuk nevelni! Ilyenkor sértődhetünk meg, ha minden jóakarunk, jó tanácsunk, útbaigazításunk ellenére durva visszautasításban lesz részünk...

Ilyenkor akarom lemérni az elítélt-partnerem igazmondását a saját nevelésem hatását, és szeretném felelősségemet elhárítani. Ekkor érzem szükségét pl. a nevelővel való kapcsolatfelvételre, s minden más praktikákra. A személyes kapcsolatfelvételre, a telefonkapcsolatra stb.

Ha nevelni akarom őket, akkor egy más fajta alapállásra és szemléletre kell helyezkednem, és ez már nem azonos a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság levelező szolgálatával, és a Mécses Lelkiségnak a szellemiségével. Nem azonos a célkitűzésével sem... Természetesen nem vitatom az esetleges hasznosságát a nevelővel, az elítélttel való kapcsolattartásnak. Csak az eredményt, a hasznosságát vitatom, a mi célkitűzésünk, szolgálatunk tükrében. Nagy az eshetősége annak, hogy már nem csak az eszköze akarok lenni Krisztusnak, de őt egy kissé háttérbe szorítva saját szerepemet, sikerességemet, fontosságomat és személyiségemet tolom az előtérbe. Nagy a veszélye annak, hogy Krisztus kezei helyett a saját önzés által áthatott és irányított öntudatos individuummá válok. Csak féltő, hogy ezzel együtt elveszíthetem az élő kapcsolatomat Istennel.

A mi levelezőszolgálatunk jelenleg három pólusú: levelező-elítélt-központ és maga Krisztus. Egy háromszög alapú piramissal jelölhetjük.

Szükséges lenne, hogy a piramisokat négyszög alapúvá építsük át. Mégpedig negyedik pólusnak a nevelőt kellene a munkába bevonni. Ismerve azonban a nevelő állományt, jelenleg csak egyes nevelőket tartok alkalmasnak e közös feladatra. Azokat, akik hivatástudattal végzik a nevelői, pedagógiai feladataikat. Minden büntetésvégrehajtási intézetben dolgoznak ilyenek, csak létezésüket véletlenszerűen ismerjük fel. A negyedik pólus szilárd működése érdekében e nevelőket tudatosabban kellene bevonni a tevékenységünkbe. Közelebb kellene hoznunk a mi világnézetünkhöz és tudatosítani bennük a hivatásuk magasztos voltát: az elítéltek nevelését.

Az elítélt, nevelő, a Központ (mint segítő, támogató, szervező, hozzászóló és felelős szerv) és a levelező munkanégyszögének (melyet maga Krisztus fog össze, tetőz be, és zár le), négyszögű pólussá, kialakítása a közeljövő feladata. Ebben a munkacsoportokban a szerepeket és az abból adódó feladatokat pontosan meg kell határozni. Az együttműködésünk csiszolására, a napi tevékenységünk során jelentkező problémák feloldása érdekében fórumot kell létrehozni, például kerekasztal beszélgetéseket, tapasztalatokat és megnyilvánulási lehetőségeket. (E célt szolgálja a lehetőség nyújtásával a Jobb Lator folyóiratunk is. Éljük is vele.

A levelezőszolgálatunk működésének hetedik esztendejét is betöltötte már. Ez idő alatt számos tapasztalatot szereztünk az évek során csiszolódott, sokszínűvé vált tevékenységünk és egészében örömmel állapíthatjuk meg, hogy a levelezőszolgálatunk fejlődik, értékeket termel és hathatósan hozzájárul a küldetésünkhöz. A tapasztalatokból látjuk, hogy milyen irányba kell fejlődünk és milyen csapdaktól kell óvakodnunk. Jelen írásomban egy csapdaveszélyes jellemzőről mondom el a véleményemet és gondolatomat a továbbképzés szükségességéről és lehetőségéről most dióhéjban és remélem, hogy ezzel hozzájárulhatok e szolgálatunkban áldozatos munkát végző önkénteseink tisztánlátásához is.

Majzik Máttyás

I. Nemzetközi Börtönpasztorációs Konferencia

Program

1999. április 8. csütörtök

8,00–22,00: Regisztráció

A Szegedi Fegyház és Börtön Klubjában (Szeged, Mars tér 13.)

A szálláshelyek elfoglalása

14,30–16,30: Fakultatív kirándulás a Mécses tanyára (struccfarm)

Mécses tanya: itt börtönből szabadult emberek élnek

17,00: Passiójáték. Bemutadják az elítéltek a Szegedi Fegyház és Börtön dísztermében

19,00: Közös vacsora állófogadással Ismerkedés (Szegedi Fegyház és Börtön klubja)

1999. április 9. péntek

7,30–8,00: Szentmise a Dómban. Bemutítja – a jelenlevő katolikus börtönlelkészekkel koncelebrálva – Gyulay Endre megyéspüspök

9,00–12,30: Plenáris ülés a Szegedi Fegyház és Börtön dísztermében. A plenáris ülés elnöke: **Dr. Márkus Mihály** ref. püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke

9,00–9,30: A konferencia megnyitása:

Megnyitó beszédet mondanak a konferencia védnökei:

Dr. Dávid Ibolya igazságügyminiszter és

Dr. Seregély István érsek, a Magyar Katolikus

Püspöki Kar elnöke

Ökumenikus áldás

9,30–10,00: Megnyitó előadás:

Dr. Majzik Máttyás, a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság elnöke, a Magyar Katolikus Egyház börtönlelképásztori szolgálatának megbízott vezetője

Előadásának címe: Börtönpasztoráció Magyarországon

10,00–12,30: A felkért előadók előadásai:

Dr. Karl-Josef Rauber érsek, apostoli nuncius, volt börtönlelkész, a magyar katolikus börtönlelképásztori szolgálat védnöke

Előadásának címe: A börtönpasztoráció az Egyház életében

Dr. Harmati Béla evangélikus elnök püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus

Tanácsának volt elnöke, a Magyar

Börtönpasztorációs Társaság elnökségi tagja

Előadásának címe: Ökumenizmus és a börtönpasztoráció

Dr. Tari Ferenc altábornagy, a

Büntetésévégrehajtás országos parancsnoka, a

Magyar Börtönpasztorációs Társaság elnökségi

tagja Előadásának címe: A büntetés-évégrehajtás és a börtönpasztoráció

13,00–14,30: Díszebéd

Színhelye: a Megyeháza (Szeged, Rákóczi tér)

15,00–17,30: Szekcióülések

Színhelye: a Megyeháza –

– **Teológiai:**

Vitaindító előadást tart: **Dr. Hegedűs Lóránt** református püspök, a Magyar Börtönpasztorációs Társaság elnökségi tagja Előadásának címe: *Bűn és bűnhődés*

– **Gyakorlati börtönpasztoráció:**

Vitaindító előadást tart: **Csapó József** ezredes, a Szegedi Fegyház és Börtön parancsnoka

– **Jogi, elméleti:**

Vitaindító előadást tart: Prof. Dr. Nagy Ferenc, a József Attila Tudományegyetem büntetőjogi tanszékének vezetője

18,00: Látogatás a Szegedi Fegyház és Börtönben

Ökumenikus Keresztúti Ájzatosság végzése a börtönben, az elítéltekkel együtt, közösen

20,00: Közös vacsora állófogadással, a Szegedi Fegyház és Börtön dísztermében

1999. április 10. szombat

9,00–12,30: Plenáris ülés a Szegedi Fegyház és Börtön dísztermében

Felkért előadók előadásai:

Gyulay Endre püspök, a Magyar Katolikus

Püspöki Kar alelnöke, a Magyar

Börtönpasztorációs Társaság elnökségi tagja

10,00–12,00: A szekcióvezetők beszámolója Vita

12,30: A konferencia zárása

Ökumenikus áldás

13,00: Közös ebéd

14,30: Fakultatív kirándulás: Ópusztaszer, a Feszty körkép megtekintése

JOBB LATOR a Mécses Lelkiség lapja

Kiadja: a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság katolikus börtönlelképásztori szolgálata Alapító főszerkesztő: Dr. Majzik Máttyás – Szerkesztőség: 6753 Szeged-Tápé, Heller köz 6. Telefon: 36 62 495-592;

Fax: 36 62 497 260; E-mail cím: mecses_majzik@tisznet.hu http://www.tisznet.hu/mecsos_majzik/

ISSN 1218-4284

Előfizetés egy évre: Belföldön 500 Ft, külföldön: 10 USD vagy ennek megfelelő értékű más valuta

Nyomdai kivitelezés: Agapé Kft. Ferences Nyomda és Könyvkiadó, Szeged